

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1976

BRNO 1978

ÚNĚTICKÝ NÁLEZ U VRANOVIC

/okr. Prostějov /

Jindra Nekvasil, AÚ ČSAV Brno

Při odebírání zeminy na trase nové silnice z Brna do Olomouce byly v trati "Nad rybníky" severovýchodně od Vranovic zachyceny dvě pravěké jámy. Jevíly se jako kruhy vyplněné černou hlínou a zuhelnatělým dřívím. Z drobných střípků zde sesbíraných je možno usoudit, že to byly nejspíše jámy únětické kultury. Jámy však byly zničeny buldozery aniž by je bylo možno prozkoumat.

Úněticer Fund bei Vranovice /Bez. Prostějov/. Beim Bau einer neuen Strasse wurden zwei Gruben festgestellt, die nach einigen kleinen Scherben vermutlich in die Úněticer Kultur gehörten.

OBILÍ Z DOBY BRONZOVÉ ZE ŠLAPANIC U BRNA

/okr. Brno-venkov /

František Kühn, Vysoká škola zemědělská Brno

/Obr. 18, 19 /

V lednu 1975 jsem odebral z výkopu pro stavbu panelového domu ve Šlapanicích v sídlišti směrem ke Slatině vzorek obsahující zuhelnatělé obilí. Vzorek pochází ze dna obilní jámy v druhé řadě budov severně silnice, z hloubky asi 2 m pod dnešním povrchem. Bylo odebráno asi 8 kg sazovité vrstvy kryjící dno jámy. Podle střepů nádob určil nález St. Stuchlík jako únětický /předklasické období/. Jáma je součástí většího sídliště, které zkoumal St. Stuchlík /1975/. Vzorek byl po vyschnutí síty rozdělen na velikostní frakce nad 1 mm, frakce 0,6 - 1 mm byla vyplavena vodou. Materiál byl přebrán pod binokulární lupou. Vzorek obsahoval drobné zlomky mazanice /23,8 g/, drobné zlomky kůstek a ulit /0,3 g/, drobné zlomky zuhelnatělého dřeva a větévek s pupeny /6,7 g/, zčásti z dubu /Quercus/, drobné zlomky pěnovité zuhelnatělé hmoty, a níže uvedená semena. Povrch semen byl často špatně zachovalý, některá semena bylo nutno určovat podle anatomických znaků srovnáním se stavbou recentních semen. Zlomky osemení měly někdy na vnitřní straně bílý povlak. Čísla druhů v textu jsou shodná s čísly v tabulce. U údajů průměrné velikosti /délka, šířka, tloušťka/ je v závorce udán počet změřených semen.

Obilí :

1. Pšenice dvouzrnka /Triticum dicoccon/, 2,4 g, 244 obilek, 4,91 x 2,79 x 2,23 mm /11/ a alespoň 42 "vidliček" širokých až 4,7 mm. Stéblo těsně pod klasem bylo 1,5 mm silné. Kýl plevy je tupý, nekřídlatý, pleva bývá někdy dosti silná. Délka článku vřeten klasu byla např. 1,2-1,3 mm, jeho šířka nahoře 1,3 mm, dole 0,8 mm. Klíček měl rozměry 2,0-2,7 x 1,2-1,6 mm.
2. P. jednozrnka /T. monococcum/, 2,3 g, 286 obilek, 5,09 x 2,51 x 2,60 mm /11/, a alespoň 600 "vidliček" širokých většinou 1,7-1,8 mm, s články vřeten klasu 1,0-1,2 mm širokými. Klásky byly jednozrné. Bylo nalezeno 9 zubů plev 1,2-2,4 mm dlouhých.
3. P. obecná /T. aestivum/, 3 obilky, 5,05 x 3,2 x 2,45 mm /3/.
4. Žito /Secala cereale/, 1 obilka /bez špičky/, 6,5 - 6,7 x 2,0 x 1,8 mm.
5. Ječmen obecný /Hordeum vulgare conv. vulgare/, 1 drobná obilka víceřadého, asi pluchatého ječmene, několik zlomků obilek a pluch a vřeten klasu. 3,6 x 1,8 x 1,4 mm /2/.
6. Oves setý nebo hluchý /Avena sativa vel A. fistula/, 2 celé obilky a 11 zlomků. Dolní obilka 6,2 x 1,78 x 1,50 mm /3/, druhá obilka 4,8 x 1,9 x 1,3 mm /1/.
7. Zlomky obilních stébel silných /0,9/, 1,3 - 3,5 mm /8/, v 3 případech s kolénky /u recentní Triticum dicoccon je horní kolénko 360 mm pod klasem/.

Plevele /a rumištní rostliny / :

8. Černucha polní /Nigella arvensis/, 1 semeno 1,5 x 0,9 x 0,8 mm.
9. Stračka ostrožka /Delphinium consolida/, 4 semena 1,9 x 1,1 x 0,9 mm /3/.
10. Hlaváček letní /Adonis aestivalis/, 2 semena bez oplodí, 1,3 - 1,6 x 0,95 x 0,6 - 0,9 mm /2/.
11. Pryskyřník /Ranunculus sp. / 1 semeno bez oplodí 1,6 x 1,3 x 1,1 mm.
12. Rohatec růžkatý /Glaucium corniculatum/, 1 semeno 1,1 x 1,0 x 0,9 mm.
13. Zemědým Vaillantův /Fumaria vaillantii/, 1 nažka 2,3 x 2,0 x 2,0 mm.
14. Kopřiva dvoudomá /Urtica dioica/ 1 semeno bez oplodí 1,3 x 0,9 x 0,5 mm.
15. Chmerek roční /Scleranthus annuus/, 1 necelý plod, 1,3 x 0,9 x 0,9 mm.
16. Písečnice douškolistá /Arenaria serpyllifolia/, 2 semena 0,78 x 0,75 x 0,53 mm /2/.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1976.

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Životská
Na titulním listě : Bronzová přezka ze slovanského sídliště v Mutěnicích
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Guttwaldov, provoz 34 -
Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI-73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné